

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus VIII. Intrans hostes per portas sensuum externorum, qui animam
devastant, & squalore replent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

in via Ægypti, ut bibas aquam turbidam? Ingredere vias Sion, *Prov. c. 3.* viam virtutis, & sanctitatis, via enim ejus pulchra: Exulta & ut gigas ad hanc currendam viam, festina ad solemnitatem celestis Jerusalem, *Isa. c. 33. v. 10.* respice Sion civitatem solemnitatis nostræ, ad eam curre per viam virtutum, & sanctitatis, digna enim est, pro qua curramus & laboremus, in ea post modicos labores magnam & æternam inventuri requiem, Amen.

DISCVRSVS VIII.

Daleth

Omnes portæ ejus destructæ, Sacerdotes ejus gementes, virgines ejus squalidæ, & ipsa oppressa amaritudine. *v. 4.*

DE ANIMA.

Intrans per portas sensuum externorum inimici, qui Animam devastant, & squalore replent.

Castrum, seu fortalium, quod ad conspectum vicini hostis situm est, vel actualiter hostili obsidione cinctum, cautè custodiendum, maximè autem observandæ, & claudendæ de nocte portæ, quibus reclusis, aut dejectis, facilè in potestatem hostis castrum devenerit, licet aliàs optimè aggeribus, & muris munitum, & circumdatum. Optimè observat *S. Vincent Ferr. serm. 2. in Sept.* *Corpus, ad instar Castri, consistit in medio inimicorum, in quo Deus mittit spiritum, tanquam militem, ad custodiendum, ne per portas sensuum corporalium intrent inimici. Nam hisce effractis portis, facilè intrat*

Corpus est Castri

erat hostis ad urbem spoliandam; iisque destructis aut exustis, nulla securitatis spes concipi potest, donec reparentur. Hinc in devastatione Jerusalem Civitatis sanctæ, sumopere portarum ruinam deplorat Prophetas; *Omnes portæ eius destructæ!* Et moraliter quidem Portæ Civitatis sanctæ, & Deo consecratæ, scilicet animæ, sunt quæque sensus, uti Hugo testatur; quibus destructis, hosti plenus patet aditus, & extremum imminet exterminium, ut prostrati jaceant *Sacerdotes gementes, id est, Ratio, quæ debet gemere, quæ est per peccatum obscurata, & virgines squalidæ, per gloriam inanem, & ipsa, anima, oppressa amaritudine, id est, peccati.* Ecce quantum in portis sensuum destructis, & apertis periculum.

II. Muris Jerusalem utrunque reparatis, atque extructis, primam habuit curam Neemias portarum civitatis, quibus de nocte claudendis solidos, & fideles adhibuit custodes, quibus etiam serio mandato præcepit: Non aperiuntur portæ Jerusalem usque ad calorem solis. Observat Glossa Ordinaria, merito ob hostium vicinorum pericula portas Jerusalem terris fuisse de nocte clausas, cum tamen de cœlesti illa, & superna civitate Jerusalem testetur in sua Apocalypsi Joannes: Por-

tae ejus non claudentur per diem. At quid de nocte? Nox non erit illis. *Quia semper per diem.* Unde neque claudendi ratio, nec irruptionis, de die, periculum. Ex hoc deducit glossa, *Glossa quod etiam tota nocte huius sæculi, Ord. hic. Custodes animarum debent vigilantiter agere, ne illis negligenter a-* In hoc sæculo, *gentibus, diabolus cohortem fideliumculo nox. turbans irrumpat, vel quemlibet perditurus rapiat. Apparente autem sole justitiæ, & clarescente luce beatitudinis futuræ, jam non erit opus claustris continentia, quia nec adversarius dabitur ultra facultas impugnandi, vel tentandi. Unde & Idè portæ eius non claudentur per diem, denda. non enim nox erit illis.*

Ab allegorico de Ecclesia, ad sensum morale de anima transit glossa moralis, *Secundum Glossa Moral. sensum morale Civitas Jerusalem signat animam fidem,...* Huius autem Civitatis portæ sunt exteriores sensus animi, qui non debent aperiiri *Portæ autem de nocte, id est, ad opera mala peragenda quia sunt opera tenebrarum,...* *que sensus* Sed portæ prædictæ ad calorem solis sunt aperiende, id est, ad faciendum opera charitativæ. Sed neque hinc sollicita vigilantia subsistat, sed ipsam diem, & lucem exactè examinet, an non princeps tenebrarum sub incurso, & demonio meridiano præproperè portas aperiiri suadens, dolosè irrumpat. Quare propter timores nocturnos studiosè portæ sensuum custodiendæ, per quas maxi-

Portæ quinque sensus.

Hugo Card. hic

II.

2. Efdrae c. 7.

In celo per animam la clausa.

Apoc. 21. 7. 25.

cent
er m
Sept

maximè hostis ignita sua tela in cordis residentiam immittit, quod bene advertens Mellissus, non intrat (inquit) sagitta diaboli ad interiora mentis, nisi per sensus corporis. Sollicitus admodum in harum portarum custodia erat patiens Propheta: *Pepigi fœdus cum oculis meis.* Et quis inde fructus? *Ut ne cogitarem quidem de virgine:* Portis enim sensuum externorum bene obseratis, non facile cogitationibus impuris aditus datur. Prudenter ergo & vigilanter has portas custodivit Job, *ut enim cogitationes cordis castè servare posset, fœdus cum oculis pepigit* (uti magnus testatur Gregorius) *ne prius incautè aperiret, quod postmodum invitus amaret.*

III. Quàm cautus in istis portis sensuum custodiendis, fragilitatis suæ sincerus Judex, Job, tam incautus fuerat David, temerarius virium suarum æstimator. Miles exercitatus & cordatus erat David in spiritualibus æquè, ac corporalibus pugnis; ipse provocandis, & irritandis inimicis intentus & ad omnem certaminis occasionem prurienti dextrâ avidus: *si consistant adversum me castra, non timebit cor meum; si exurgat adversum me prælium, in hoc ego sperabo.* Laudanda in milite audacia, & animi fortitudo, sed non temeritas. Execranda & periculosa nimis temeritas est, si mili-

tiæ, & castri præfectus ad eò suæ confidat fortitudini, ut etiam de nocte apertas relinquat hosti portas, hunc irrupturum, aut jam ingressum facilè repulsurus.

Hac temeritate laborabat David, qui jam plenum calorem Justitiæ, & sanctitatis consummatæ splendorem sibi illuxisse ratus, de nullis sibi metuebat noctis, ac tentationis periculis, victoriis clarus. Unde portas sensuum claudere parum curabat, hostem etiam irrumpentem facilè eiekturus. Accidit ergo, ut post sumptas regales epulas somno & otio vacans sub meridiem, apertas hosti, non curaret portas, in solario deambulans, liberum muliebri speciei ad oculos concedendo accessum; *viditque mulierem selavantem.* Meridies erat tunc mundo, neque tentationis tenebras sibi Rex imaginabatur, sed nox erat David, somno & otio animæ gravis & periculosa, dæmonioque meridiano ad tentandum exoptata. Patuit accessus hosti per apertas oculorum portas, & antequam illi repellendo se accingeret, jam cordis castrum occupaverat: *Sic intrat* (ait Bernardus) *sagitta Satanae per ianuas oculorum ad animum.* Et antequam pene ingressum hostis adverteret, jam se ab illo occupatum sentiens, *editio-*

S. Bern.
lib. de modo
bene
vivendi.
serm. 59.

Job, c. 31.
v. 1.

Job can-
tuum.

Greg. 1. 21
mor. c. 2.

David
presump-
tuo sus.

Mal. 26.
v. 6.

1. Reg. 11.
v. 2.

Hostis per
oculos ad
animum
penetrat.

ditionem cordis, consensu, fe-
 cit. Hostem adhuc extra mu-
 ros, & à longè credebat David:
 De longè vidit illam David, in
 qua captus est, notat Augustinus.

Mulier
 longè, libi-
 do prope.

stis de longè fuit? Alia longè
 ratio cum hoc hoste meridiano:
 Mulier longè; libido prope, conclu-
 dit sanctus Doctor. Mulier
 dolosus & periculosus hostis
 est, etsi corpore de longè sit,
 modò species intret per oculos,
 jam libido prope est. Captus
 est David, antequam se obses-
 sum, aut oppugnatum sciret.

IV.

Psal. 100.
 v. 3.

Nihil mali intendebat Pro-
 pheta Regius, sed testatur de
 seipso: *Perambulabam in innocen-
 tia cordis, in medio domus meae, non
 proponebam ante oculos meos rem in-
 iustam. Quid est (quærit mag-
 num Africae lumen) non propone-
 bam ante oculos meos rem iniustam?*

S August.
 hic.

Non diligebam. Ante oculos e-
 nim habere, quid aliud quàm
 diligere? ubi enim oculus, ibi
 cor, & objectum, quod quivis
 amat, in illud continuo rapiun-
 tur oculi. Testatur itaque Da-
 vid, nullum se in animo erga a-
 dulteram gessisse affectum, sed
 perambulasse in solario in in-
 nocentia cordis sui, nec ante
 oculos proposuisse rem inju-
 stam, aut amorem, qui se, ad
 oculos in adulteram conjicien-
 dos, urgeret, neque oculorum
 portas reserasse, ut hostem in-

David
 nil mali
 propone-
 bat.

tromitteret, sed idè irrupisse,
 quia reseraverit: Attestatur il-
 li meus Seraphicus, *non quia con-
 cupivit, vidit, sed quia vidit, concupi-
 vit.* Non ex instituto & indu-
 striâ actum est: Non propone-
 bam mihi rem injustam.

S Bonav.
 in speculo
 novit.

Si ergo David, qui coram
 Deo semper sicut in die ad ca-
 lorem Justitiæ ambulavit in in-
 nocentia cordis sui, ex animo
 semper noctis opera & tene-
 brarum detestans, nihilominus
 ex incauta oculorum reclusio-
 ne tam miserabiliter cecidit,
 quàm temerarij ergo illi cen-
 sendi sunt, qui tali cordis
 innocentia ac sanctis proposi-
 tis muniti non sunt, sed ad ma-
 lum, & tenebras pronissimi,
 tota tamen nocte, & vitæ suæ
 tempore portas hosti semper
 apertas tenent, non tantum in-
 cautâ inadvertentia, sed vo-
 luntaria curiositate, ad species
 objectorum lubricorum intro-
 mittendas? Gratis sibi tales
 promittunt, hostem (qui statim
 cordis penetralia occupat)
 levi, & facili labore eiiciendû,
 eoque ejecto portas cautius
 posthac claudendas. Serò sapi-
 unt tales cum Phrygibus; pari
 enim laborant insipientiæ vitio,
 qui ostium claudunt, cum præ-
 da jam avolavit, & illi, qui portas
 obserant, cum hostis jam teneret
 cordis regiam, in animæ jugu-
 lum mox venenata tela conver-
 surus.

Concupi-
 vit.

Voluntas
 ria curio-
 sitas peri-
 culosior.

Sero clau-
 duntur
 porta ho-
 ste iam in-
 tromisso.

13 Narrat

^{v.} Narrat Regum Historia Is
^{2. Reg. 4} boserth filium Saulis, infausta
^{v. 5.} quadam die sub meridiem, su-
per stratum somno indulsisse, &
^{Isoserth} ne quid incuria deesset, etiam
^{ostia.} ostiarum domus, purgantem
triticum, obdormisse: hanc oc-
casione commodissimam na-
sti duo latrones Rechab, & Baa-
na fratres, latenter domum in-
gressi, percusserunt eum in in-
guine. Casus planè fuit hic
lamentabilis, & quem ipse etià
David, quamvis hostis, non
inultum reliquit. Sed qua tan-
ti mali, & casus tam horren-
di causa? succinè & nervosè re-
spondet Doctor Seraphicus:

*Quia o-
stia non
erat clau-
sa.*

^{S. Bonav.} Nonne Isoserth mortuus est? quia o-
^{in pl. 100} stia ancilla non bene servavit ostia?
Non sufficiebat constitutam
fuisse ancillam purgando triti-
co, & mundandæ domui, qua
magis ostio in vigilare debebat:
Nam moraliter loquendo, equi-
ratur (prosequitur Bonaventura)
Sic anima) Ad hoc, ut aliquis quiescat in
domo, quòd intus sit munda, & quod
ostium sit clausum.

Multi sibi persuadent, se sa-
tis securè dormire in domo
conscientiæ munda, & tutè am-
bulare in innocentia cordis sui,
sed errant, si enim ancilla ostia-
ria, id est, ratio, (qua triticum
purgare, & malum à bono discer-
nere debet) non vigilanter o-
stia sensuum externorum cu-
stodiat, subintrant facile latro-

nes animam interfectori, uti
contigit incauto, & nimium
viribus suis confidenti David.
Quapropter optimè moralizat
Lyranus, Per hoc, quòd David
sanctus & devotus ex impudico aspe-
ctu incurrit adulterium; nobis osten-
ditur, quanta diligentia debeat adhi-
beri in custodia sensus, visus quia dici-
tur Thren. 3. Oculi mei depraeda-
tus est animam meam: Et idem videtur
de custodia aliorum sensuum, Hie-
rem. 9. Ascendit mors per fenestras.
Sensus enim exteriores, sunt quasi
quedam corporis fenestæ, per quas
tentationes, quasi latrones ad inte-
riora ingrediuntur, bona gratia ra-
pientes. Et inde malorum om-
nium origo, quia ostia ancil-
la, non bene observat ostia.

VI.
Eva, ma-
la ostia-
ria,
Mala pariter & incuria Para-
dyssi ostia, erat mater nostra
Eva, cui custodiendus fuit cre-
ditus Paradysus, ne intrarent
Rechab, & Baana, per quos
Hugo demonem, & mortem intel-
ligit, sed ipsa (pro dolor!)
ostia portas hisce latronibus
aperuit, & intrandi copiam de-
dit, dum curiosos mulier ocu-
los nimium recluserit. Vidit mu-
lier: Vidit quòd bonum esset lignum
ad vescendum, & pulchrum oculis
aspectuque delectabile. Penetravit,
subitò tentatio, & illiciti fru-
ctus cupido per januas oculo-
rum usque ad animum, de ani-
mo ad manum, de manu ad os,
& tulit de fructu eius, & comedit.

En.

Lyranus
in Reg. 11

Thren. 3.
v. 51.
crem. 9.
v. 21.

VI.
Eva, ma-
la ostia-
ria,

Gen. c. 3.
v. 6.

Periculos
seducta

S. Greg.
l. 2. mo.
ral. c. 2.

En quomodo per fenestras intravere in mundum latrones, mors & diabolus, Rechab, & Baana? O verè incuria vita & salutis non tantum propria, sed etiam omnium posterorum Eva! O incauta ostiaria, quæ oculorum fenestras & ostia tam malè custodivit! Neque enim Eva lignum veritum contigisset (docet Gregorius) nisi hoc incaute conspiceret. Hinc ergo pensandum est, quanto debeamus moderamine erga illicita restringere nos, qui mortaliter vivimus, si Mater viventium per oculos ad mortem venit.

Cum itaque per portas externorum sensuum, & maxime oculorum plerumque accessum attentet hostis, omni custodia custodienda sunt hæc portæ, & præter rationem, quæ ordinaria constituta est portarum harum ostiaria, etiam adjungendus est timor Dei, nam & Neemias Ananiam constituit Civitatis sanctæ Janitorem qui vir verax, & timens Deum plus cæteris videbatur. Timor Dei igitur janitorem agat, & conservandis, claudendisque fideliter portis invigilet. Multum è contra aberrant illi, qui ostiariam oculis suis constituunt concupiscentiam, licentiosa hæc janitrix est, quæ & perversis desiderii corrupta, omnibus facile insidiatoribus de die ac nocte apertas offert sensuum por-

tas. Quid mirum inde, si immundis bestiis, & barbaris vanarum cogitationum, & imaginationum populis plena sit sancta Civitas, anima Deo sacra, & destructis portis gemens, ac squalida, amaritudine, id est, peccatis, repleatur. Ipse Propheta Regius, jam damno suo prudentior, divinam implorat gratiam, quæ rationem, tanquam, ostiariam dirigat, occludendis & custodiendis sensuum portis, avertet oculos meos, ne videant vanitatem, Quia ex aspectu vanitatis provocatur concupiscentia, ut notat Hugo.

Confundebat in hoc puncto Christianos Magnus Alexander, qui ad videndas captivas Persarum faminas, præsertim uxorem & filias Regis Darij, à proceribus suis invitatus, ab hac vanitate oculos avertere elegit, quàm ejus attractivâ virtute corrumpi, experientiâ jam satis edoctus, agrè concupiscentiæ suæ fore victorem, qui oculos à mulierum specie captivari permiserit. Generosè proinde earum aspectum aversatus respondit: Non committam, ut cum viros vicerim, à mulieribus vincar, quasi ex aspectu jam se victum profiteretur, nec mentem à concupiscentia integram censeret, quæ compta mulieris venenosam speciè receperit.

Psal. 118.

v. 37.

Hugo

Card.

VII.

Alexan-

der recu-

dit aspici-

ere capti-

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

vas.

Quod

Hugo in
2. Pet. c.
3. v. 14.

Mulier,
Basiliscus.

visa infir-
mit.

Est Syren

Cornuc.
M. h. c.
9. v. 28.

VIII.

Josuec. 2.
v. 2.

Quod Hugo Carenfis optimè declarat his verbis. Dum eius (id est fœminæ) idolum in oculo interiori recipitur, ad mentem usque suffertur; nisi valde disponatur mens tota, inficitur, & maculatur, unde mirabilis efficacia, & peioris longè, quàm Regulus. Non enim interficit Regulus, nisi cum videt, sed, mirabiliter ista interficiunt, quando videntur. Nonne hoc sensit David, sanctus Propheta Domini, qui ad visum Bersabee in eius concupiscentiam in tantum exarsit? Unde dicit S. Gregorius: Non licet intueri, quod non licet concupiscere.

Hugonis effatum non tantum confirmat, sed etiam ampliat Cornelius de Lapide, asserens Fœminam, visu Basiliscum, voce Syrenem esse. Hæc per portas aurium, ille per visus intrat ostiū; utique claudenda cautè ostia, nam iis per ostia penetrantibus, anima, non jam civitas, sed horridum desertum, immundis bestiis refertum dici poterit, inter quarum immunditias & fœtores squalida sedens anima, amaritudine, & peccatorum fordibus replebitur, maligno insuper hosti in prædam cessura, licet nondum appareat in principio periculum.

Urbem Jericho obsessurus Josue, prius misit exploratores qui consideratâ urbe, & exploratâ, consilia illius capiendæ subministrare possent; hi in-

gressi in domum Raab meretricis, conquirebantur ex mandato Regis; tollensque mulier viros abscondit, eos jam ex urbe egreffos contestata, cum porta clauderetur in tenebris: revera autem ad huc in domo latitabant exploratores, stipulâ lini à meretrice contacti.

Scio equidem mysteriosas expositorum explanationes in hunc passum, tam in sensu allegorico, quàm morali, sed & mihi pauca dicere liceat moraliter. Jericho civitas, quæ interpretatur Luna, peccatricem animum referre mihi videtur, in hanc tentatorem mittit exploratores, lubricas nempe species, & Idola alterius sexus, quæ per portas sensuum in tenebris ingressæ, in domo meretricis, (conscientiâ scilicet animæ peccatricis) delitescunt. Dum verò ea per confessionem detegere, & ejicere jubemur, abscondita sub stipula lini nusquam se produnt, unde facilè nobis persuadet Raab, exploratores istos jam extra civitatem fuisse egreffos, cum portæ sensuum, ingravescente tentationis nocte, tardè nimis, clauderentur, sed latent adhuc exploratores, suo iterum tempore & occasione progressuri, latent simulati, & tecti hostes, tentatori viam, & modum capiendæ animæ ostensuri, quando scilicet fortis & fo-

Explora-
tores ab-
scossi in
Jericho.

Sic spe-
cies pro-
fana in
anima.

& sopita impressio specierum
reviviscet, & flammæ stipulæ
injiciet.

Ne ergo anima tanto se obii-
ciat periculo, usque ad ortum
& calorem solis sedulo claudat
portas sensuum, ne se intrudent
exploratores dolosi; Et cum
dies non nisi in patria illucesce-
re nobis incipiat, & nox sit pe-
riculosa tentationum, quam-
diu in carne vivimus in hoc
mundo, semper utique fidelem
ad portas sensuum janitorem
adhibere debemus timorem
Domini, qui portas has claudat,

Ezech. c.
44. v. 2.
rioris, de qua Ezechiel testatur,
quod Dominus mandaverit:
*Porta hæc clausa erit, & non ape-
rietur, & vir non transibit per eam:
eritque clausa Principi, Princeps ipse
sedebit in ea. Si igitur hæc ra-*

tione observabimus portas Ci-
vitatæ sanctæ Jerusalem, ani-
mæ nostræ, & in iis solus resi-
debit Princeps pacis, Deus no-
ster, immundus utique & in-
circumcissus non transibit per
eam, sed immaculatam confer-
vabimus animam nostram, per
totam hujus tenebræ vitæ
noctem, donec illucescat dies
in superna civitate Jerusalem,
cujus Lucerna est Agnus; & si-
quidem hæc portas animæ no-
stræ fideliter custodierimus, a-
pertas ibi ad calorem solis inve-
niemus portas cælestis patriæ,
quæ non claudentur; per has
ergo nos mundos ad immacu-
lati agni nuptias introducere
dignetur Pater misericordiarum,
cum Filio & spiritu sancto
regnat Deus in sæcula sæculo-
rum, Amen.

